

СТАНОВИЩЕ

От проф. дн Добринка Пейчева относно дисертационния труд на докторант Живко Георгиев Рачев на тема: „Практически аспекти на медийната грамотност“ за ПРИСЪЖДАНЕ НА НАУЧНАТА СТЕПЕН „ДОКТОР“ в направление 1.2. Педагогика (Медийна педагогика)

Още в началото на дисертацията си труд **Живко Георгиев Рачев** посочва, че в труда се прави анализ на поведението на обществото в условия на криза, социална дистанцираност и засиленото влияние на медиите. В тази връзка се представят данни за нивото на подготовка на учители, ученици и родители свързани с медийната и информационна грамотност. Също така се измерва степента на принудително придобитата медийна грамотност в условия на криза. Основното в дисертационния труд е сравняването на моделите и методите на дистанционно и медийно обучение в границите на Европейския Съюз и основно между Република България и Република Франция. В заключение се дават примери за връзки на медиите и медийната грамотност при липса на социална среда и жива комуникация при децата и учениците или в условията на пандемия т.е. **COVID 19**.

Живко Георгиев Рачев насочва вниманието си върху всички комуникационни процеси и връзки между тях, които медиите осъществяват всекидневно с разнородна подрастваща публика. Така отговаря на редица въпроси свързани главно с познанията на реципиентите за медиите, за да може образователният процес да протече съобразно съвременните изисквания на обществото, разкриване на особеностите на реализирането на

медийната грамотност. За него по този начин медийната грамотност ще съдейства на взаимодействието между медиите и реципиентите – децата, учениците, учителите и родителите. Насока на този анализ, според **Живко Георгиев Рачев**, е да се обхванат водещите функции на медиите по отношение на информиране, развлечение и образование.

Въпреки преобладаващото през 2020 година на дистанционното и електронно обучение в условията на пандемията **COVID 19**, определено се счита, че е необходимо да се постави основен фокус върху не рядко пренебрегваната у нас функция на масмедиите, тази свързана с образованието. Ето защо, **Живко Георгиев Рачев** смята, че комуникация, осъществяваща се в интернет – всички възможни, блогове и т.н. – въздействат върху интеракцията между членовете на различните социални групи. Нещо повече, в редица страни тези технологии съставляват градивен елемент от цялостната система на обучение и образование. По този начин, за определението „медийна грамотност” е важно да се каже, че е пряко свързано с редица изследвания още от средата на предходния век. Така на преден план излиза термина „медиаобразование”.

Така националното образование днес предоставя много голям брой данни, свързани с училищния живот, оценки и резултати на учениците, работата и задълженията, които те изпълняват. По този начин голямо разнообразие от лични цифрови и дигитални данни се събират, съхраняват и обработват от множество участници (училища и обучителни центрове, академични служби, местни власти, частни партньори, предоставящи образователни ресурси и цифрови услуги). Общуването в детска и училищна възраст е определен като процес между субекти. Така докторатът вижда развитието на началото на изграждането на медийната грамотност, именно в този период, когато детската личност получава многообразно информационно влияние. Така изследванията на всички връзки по отношение на образованието и медиите, се разбира като възможно

движение на информационните потоци от различните източници, през електронните средства до възможния получател, което в рамките на труда са децата, учениците, учителите и родителите. За **Живко Георгиев Рачев**, когато се търси определена отговорност на медиите, то тя обикновено се свързва с въздействието ѝ върху нуждите на децата и учениците и ролята на медиите в образователната сфера. Така по отношение образователните институции се търси повишаване на комуникацията до равнището на културата и диференциране на овладените знания по посока овладяването на конкретни елементи от информационните канали.

Ето защо се предполага, че реализираните интервюта при проведените изследвания в края на 2016 г. и началото на 2017 г. при обобщоевропейско изследване, под координацията „Съвместния изследователски център“ на Европейската комисия са с цел към решаване точно на тези проблеми. В тази връзка за изследването се посочват и определят следните възможни линии на развитие:

1. Да се развият дигиталните умения на децата и учениците.
2. Създаване на нови връзки с партньорите на училището.

Проучването обхваща анализ на определени образователни системи в страните от ЕС. На основата на предложения теоретичен анализ на различни елементи на разглежданите проблеми и поставените цели в дисертационния труд е формулирана следната хипотеза: ***„Предполагаме, че тенденцията на ниво европейски власти, политики и разпоредби, да се съпоставят нуждите на дигиталното медийно образование в съответствие с новостта, относителната сложност и непознаването на технологиите при голяма част от населението ще доведе до създаване и развитие на медийната грамотност сред субектите на медийното образование.“*** На тази основа предмет на настоящото изследване са теоретични подходи към медийната грамотност и анализ на медийното образование в Европейския съюз, Франция и България, а **обектът** е практическите аспекти на медийната грамотност насочена към

конкретни социални групи. Във връзка с определянето на предмета и обекта на настоящия дисертационен труд като уточняваща е формулирана и втора хипотеза, а именно: *„ако се фокусираме върху инициативи за съвместно регулиране и саморегулиране на систематични изследвания, педагогически мерки (включително продължаващо обучение) и действия за осведомяване, то това ще доведе до по-добро разпространение на информация и стратегии за усъвършенстване на медийната грамотност.“*

Структурата на дисертационния труд е адекватна на поставените цели и задачи, което дава възможност на **Живко Георгиев Рачев** да разгъне по-добре изследователските си намерения съобразно проблемната ориентация на проучване и в този контекст по отношение на поставените хипотези. Убедена съм в значимостта на получените резултати, благодарение на подходящия инструментариум. Изводите и препоръките показват, още веднъж, значимостта на разработката. Приемам формулираните от докторанта приноси: **на теоретично равнище:** анализирана е връзката „медии – образование“ , която обикновено се разглежда в определен контекст като едно от най-съществените и използвани видове социално общуване при децата и учениците. Така се дефинира дигиталната и медийна грамотност като подход и процес, който се отнася към целите на медийното образование; **на изследователско равнище:** измерена е относителната ефективност на разнообразно посредничество или методите за изграждането на медийната грамотност при децата и учениците. Данните от проучването дават възможност да се разберат условията, при които е възможно образованието на децата и учениците, и в детско-юношеска възраст с медиите. Така се измерва полезността на системите за оценка и необходимостта да се оценят шансовете на децата и учениците да се натъкнат на рисково съдържание; **на практическо равнище:** разгледани са практическите аспекти на медийната грамотност насочена към децата,

учениците и конкретни социални групи. Чрез експлоративното проучване при децата, учениците, учителите и родителите, съобразно данните, се представят като субекти на медийното образование.

Дисертационният труд отговаря на изискванията на ЗРАСРБ, на Правилника за неговото приложение, както и на Правилник за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в СУ „Св. Климент Охридски“.

Приложеният към него автореферат отразява същността на изследването и коректно представя приносите от него.

Публикациите на **Живко Георгиев Рачев**, десет на брой, представят същността на дисертационния труд. Те разкриват една много висока публикационна активност за докторанти и разпознаваемост на **Живко Рачев** в научните среди по разглежданата тематика.

В заключение убедено считам, че представения дисертационен труд на тема: **„Практически аспекти на медийната грамотност“** отговаря на всички изисквания и предлагам на научното жури да присъди образователна и научна степен „доктор“ в професионално направление 1.2.Педагогика (Медийна педагогика) на **Живко Георгиев Рачев**

Член на Научно жури

проф. дн Добринка Станчева Пейчева



София

17.08.2022 г